

Joanna Brodniewicz

Czeska inteligencja katolicka od Praskiej Wiosny do Aksamitnej Rewolucji

– streszczenie

Rozprawa stanowi studium zaangażowania czeskiej inteligencji katolickiej na rzecz wolności w okresie od Praskiej Wiosny do Aksamitnej Rewolucji. Jej fundamentem są krytyczne opracowania dotyczące lat 1968–1989, piśmiennictwo (auto)biograficzne i teksty publicystyczne oraz narracje świadków i uczestników wydarzeń zebrane podczas wywiadów. Oddanie im głosu intelektualistom pozwoliło zbadać ich aktywność i wkład w ruchy opozycyjne oraz w kształtowanie przestrzeni demokratycznej w Czechosłowacji, szczególnie w kontekście współpracy z innymi środowiskami dysydenckimi. Wyniki badań przedstawiono w dwóch częściach. W Rozdziale I: *„Milczący Kościół już nie milczy” – zmagania czeskiej inteligencji katolickiej w Czechosłowacji z komunistami* nakreślono losy czeskiej inteligencji katolickiej na tle dziejów Kościoła katolickiego w Czechosłowacji. Skonfrontowanie relacji świadków z ustaleniami historycznymi pozwoliło na pokazanie, w jaki sposób te osoby postrzegały i interpretowały wydarzenia, a także jak ich pamięć osobista współistniała z faktycznym przebiegiem zdarzeń. Zaprezentowano również przykłady współpracy z przedstawicielami innych środowisk, m.in. w działalności samokształceniowej. W konsekwencji powstały narracje, które niejednokrotnie łączą subiektywne wspomnienia z analizą historyczną.

W Rozdziale II: *„Mówiący swoim głosem” – narracje uczestników i świadków wydarzeń 1968-1989 od pamięci indywidualnej do zbiorowej* na podstawie modelu deskrypcyjnego oraz bazując na narracjach wytworzonych podczas wywiadów, przedstawiono i poddano analizie zaangażowanie czeskiej inteligencji katolickiej w wydarzenia, które odegrały kluczową rolę w procesie odzyskiwania niepodległości przez obywateli Czechosłowacji: Praską Wiosnę, Kartę 77 i Aksamitną Rewolucję. Zaprezentowano również aktywność przedstawicieli innych grup działających na rzecz obrony praw człowieka i demokracji. Ukazanie kluczowych wydarzeń z perspektywy różnych środowisk umożliwiło stworzenie bardziej kompleksowego obrazu lat 1968–1989.

W rozprawie starano się uwypuklić zarówno indywidualny charakter wspomnień, jak i ich uniwersalny kontekst historyczny, co przekłada się na zachowanie równowagi między pamięcią zbiorową a naukową analizą.